

ΠΑΡΑΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ



ΓΥΜΝΑΣΙΟ & ΛΥΚΕΙΟ

ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ



Περιεχόμενα

Εισαγωγή	4
Η ενημέρωση είναι δύναμη. Γιατί;	5
Τι είναι παραπληροφόρηση/ψευδείς ειδήσεις/ hoax;	6
Τι είναι προπαγάνδα	6
Ελάτε να γίνουμε ντετεκτιβ!	11
Παράδειγμα αξιόπιστου δημοσιεύματος	19
Μη αξιόπιστες ιστοσελίδες	21
Πιστεύεις ο,τι βλέπεις στα social media;	22
Παιχνίδια που βοηθούν τους νέους να εξοικειωθούν με την αναγνώριση των ψευδών ειδήσεων	23

Εισαγωγή

Σήμερα, ζούμε σε μια ψηφιακή κοινωνία που παρουσιάζει πολλαπλές νέες προκλήσεις για μικρούς και μεγάλους στην καθημερινή τους ζωή. Τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, οι εφαρμογές επικοινωνίας και πολλοί ιστότοποι προσφέρουν τη δυνατότητα αλληλεπίδρασης με άλλους και επίσης διευκολύνουν τον διαμοιρασμό πληροφοριών και δεδομένων. Σχεδόν όλοι μπορούν να παράγουν πληροφορίες και να «δημιουργούν περιεχόμενο», αλλά πώς κρίνουμε τι είναι αξιόπιστο;

Ο εντοπισμός των ψευδών ειδήσεων και της παραπληροφόρησης είναι μία από τις μεγαλύτερες προκλήσεις στο σύγχρονο τοπίο της πληροφόρησης. Οι δεσμοί μεταξύ της τεχνολογίας, των μέσων κοινωνικής δικτύωσης του διαδικτύου και της δημοκρατίας επηρεάζουν τους πάντες επιτρέποντας (καθώς και μερικές φορές περιορίζοντας) ποιες πληροφορίες βλέπουμε και ποιες πηγές είναι διαθέσιμες σε εμάς.

Η κατανάλωση διαφορετικών ειδών πληροφοριών και ειδήσεων έχει γίνει ολοένα και πιο πολυεπίπεδη: αυτό που βλέπουμε και βιώνουμε συχνά εξαρτάται από τα άτομα και τους λογαριασμούς που ακολουθούμε στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης.

Οι προτεινόμενοι λογαριασμοί και οι αναρτήσεις που βλέπουμε συχνά επηρεάζονται επίσης από αυτούς που αγοράζουν μεγαλύτερη προβολή (μέσω χορηγούμενων αναρτήσεων ή διαφημίσεων) και χρησιμοποιούν τις συνδέσεις τους σε έναν παγκοσμιοποιημένο κόσμο δικτύων.

Ταυτόχρονα, τα τελευταία χρόνια, έχει γίνει ευκολότερη η αναπαραγωγή και η κοινή χρήση κατασκευασμένου και χειραγωγημένου περιεχομένου στο διαδίκτυο. Ως αποτέλεσμα, ο εντοπισμός παραπληθνικών ή ψευδών πληροφοριών έχει γίνει πιο περίπλοκος.

Ποιοι είναι οι μαθησιακοί στόχοι του εγχειριδίου;

- ⇒ Να κατανοήσουν οι μαθητές ποια θέματα σε σχέση με την παραπληροφόρηση είναι σημαντικά στην καθημερινότητά τους.
- ⇒ Να προσδιορίσουν τι είναι οι ψευδείς ειδήσεις στο διαδίκτυο και να κατανοήσουν ποιες μέθοδοι και μηχανισμοί χρησιμοποιούνται για τη δημιουργία, τη διανομή και την ενίσχυση της παραπληροφόρησης μέσω του διαδικτύου.
- ⇒ Να αναγνωρίσουν πώς η παραπληροφόρηση επηρεάζει τη ζωή μας εντός και εκτός διαδικτύου.
- ⇒ Να διερευνήσουν τη δημιουργία και διάδοση περιεχομένου στις πλατφόρμες κοινωνικών μέσων.
- ⇒ Να δοκιμάσουν και να εφαρμόσουν συγκεκριμένα εργαλεία και να εξετάσουν συγκεκριμένα παραδείγματα για να κατανοήσουν τους μηχανισμούς τους των ψευδών ειδήσεων.

Τι είναι παραπληροφόρηση/ψευδείς ειδήσεις/ hoax;

Παραπληροφόρηση είναι η μεταφορά διαφόρων ψευδών ή αναληθών ή τροποποιημένων [πληροφοριών](#).

Ψευδείς ειδήσεις: Οι ψευδείς ειδήσεις (fake news) είναι ιστορίες οι οποίες παρουσιάζονται κυρίως ως δημοσιογραφικές, είναι όμως κατασκευασμένες εσκεμμένα για να εξυπηρετήσουν κάποιο σκοπό. Οι ψευδείς ειδήσεις μπορούν να περιέχονται σε ψηφιακό ή έντυπο μέσο. Επίσης, μπορεί να λάβουν τη μορφή ολόκληρων ιστοσελίδων που έχουν σχεδιαστεί με τέτοιο τρόπο ώστε να μοιάζουν με αξιόπιστα ειδησεογραφικά sites.

Ο σκοπός των «ψευδών ειδήσεων» είναι: εμπορικός όπως η προώθηση ενός προϊόντος ή η δημιουργία κίνησης (traffic) προς μία ιστοσελίδα (clickbait), πολιτικός (παραπληροφόρηση-διαμόρφωση κοινής γνώμης).

Ο όρος **Hoax** χρησιμοποιείται στα αγγλικά για να περιγράψει μια απάτη ή κάτι ψεύτικο και φαίνεται ότι προέρχεται από τις μαγικές λέξεις Hocus Pocus (κάτι σαν το δικό μας Άμπρα Κατάμπρα). Τελευταία τα Hoax έχουν εξαπλωθεί σε blog, ιστοσελίδες νέων και κοινωνικά δίκτυα με την μορφή άρθρων ή ειδήσεων.

Τι είναι προπαγάνδα;

Είναι η άμεση παρουσίαση ενός μηνύματος με έναν συγκεκριμένο τρόπο ώστε να εξυπηρετήσει συγκεκριμένους σκοπούς. Ετυμολογικά, προπαγάνδα σημαίνει «διάδοση μίας φιλοσοφίας ή άποψης». Ιστορικά, ο όρος χρησιμοποιείται ως επί το πλείστον εντός πολιτικού πλαισίου και ιδιαίτερα αναφορικά με συγκεκριμένες κινήσεις που προωθούνται από κυβερνήσεις ή πολιτικές ομάδες.

Η **προπαγάνδα** είναι κατευθυνόμενη πληροφορία διαμορφωμένη με τέτοιο τρόπο ώστε να αλλιάξει συμπεριφορά ή άποψη στο κοινό. Η προπαγάνδα είναι προσεκτικά επιλεγμένες πληροφορίες και δίνει μόνο την εικόνα που θέλουν οι άλλοι να δει το κοινό. Δεν πρόκειται για μια απλή, αυθόρμητη ενέργεια επικοινωνίας μεταξύ πομπού και δέκτη, αλλά για μια ειδικά σχεδιασμένη μετάδοση μηνύματος, με σκοπό την παραποίηση της αλήθειας και την παραπλάνηση της κοινής γνώμης.

Τα μηνύματα της σύγχρονης προπαγάνδας δεν είναι κραυγαλέα ψευδή. Ωστόσο, ακόμη και αν το μήνυμα μεταδίδει μόνον «αληθείς» πληροφορίες, δεν εκθέτεται με πλήρη και ισορροπημένο τρόπο. Ένα επιπρόσθετο χαρακτηριστικό της προπαγάνδας είναι ο μεγάλος όγκος της. Δηλαδή, ένας προπαγανδιστής μπορεί να προσπαθήσει να επηρεάσει τις γνώμες με το να κάνει το μήνυμά του να ακουστεί σε όσο περισσότερα μέρη γίνεται και όσο πιο συχνά γίνεται. (πηγή: [Wikipedia](#))

Ποιος μπορεί να χρησιμοποιήσει την προπαγάνδα;

Συνήθως οι κυβερνήσεις και οι εταιρείες χρησιμοποιούν προπαγάνδα για να τονίσουν στους πολίτες/πελάτες τις πληροφορίες που θέλουν να γνωρίζουν ώστε να αλλιάξουν την οπτική γωνία που έχουν ή να τους πείσουν να αγοράσουν ένα προϊόν. Ωστόσο, επειδή η προπαγάνδα επιτυγχάνεται κυρίως μέσα από πληροφορίες που σκοπό έχουν να επηρεάσουν την άποψη του κοινού, ο καθένας μπορεί να τη χρησιμοποιήσει.

Με ποιο τρόπο νομίζεις ότι κάποιος θα μπορούσε να προσπαθήσει να αλλιάξει την οπτική σου γωνία ή τα πιστεύω σου;

Εδώ επιχειρείται να εξηγηθούν στους μαθητές κάποιες από τις τεχνικές της προπαγάνδας:

Η επίκληση στο συναίσθημα είναι ίσως η πιο απροκάλυπτη μέθοδος προπαγάνδας ακολουθεί η παρότρυνση για μμητισμό, ο αποκλεισμός πληροφοριών, ο συσχετισμός κ.α

Δείτε μερικά από τα πλέον ιστορικά παραδείγματα προπαγάνδας μέσα από την τέχνη της αφίσας και προσπαθήστε να εξηγήσετε που αποσκοπούν.



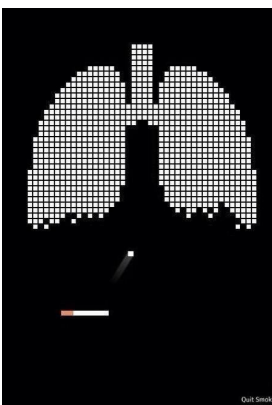
Αυτή η αφίσα είναι δημιούργημα του βρετανού σχεδιαστή Savile Lumley και χρησιμοποιήθηκε κατά τον Πρώτο Παγκόσμιο Πόλεμο προκειμένου να προσελκύσει να καταταγούν στο στρατό άνδρες με οικογένειες και παιδιά. Στόχος ήταν η περηφάνια των ανδρών στο εξής πολύ απλό μοτίβο: τι θα πουν τα παιδιά σου αν μάθουν ότι ΕΣΥ δεν βοήθησες στον εθνικό στόχο;



Μια από τις πλέον ανθεκτικές στο χρόνο εικόνες, με ένα σλόγκαν που έχει χρησιμοποιηθεί σε πολλές εκστρατείες τα μετέπειτα χρόνια, όπως στην εκστρατεία του Ομπάμα το 2008. Δημιουργός ήταν ο J. Howard Miller το 1943. Αρχικά επρόκειτο για μια διαφημιστική καταχώριση της Westinghouse Electric που είχε χρησιμοποιηθεί εσωτερικά, για να συντηρήσει το ηθικό των γυναικών που ήδη εργάζονταν στην εταιρία. Η αφίσα αυτή επανήλθε στο φως της δημοσιότητας στις αρχές της δεκαετίας του '80 για να προωθηθούν τα φεμινιστικά κινήματα.



Άλλη μια αφίσα που καλεί, αυτή τη φορά τις γυναίκες, να καταταγούν στο στρατό. Όχι μόνο για το δικό τους καλό αλλά και για της χώρας τους. Τέσσερις εκπρόσωποι από όλα τα όπλα, στενίζουν αγέρωχες το μέλλον, με στωικότητα και φυσικά αφεγάδιαστες, βγαλμένες από ταινία του Χόλιγουντ εκείνης της εποχής.



Ένα πολύ ισχυρό αντι-καπνικό μήνυμα. Αυτή η αφίσα δανείζεται το περιβάλλον από ένα ηλεκτρονικό παιχνίδι της εποχής. Το τσιγάρο χτυπάει το μπαλάκι και κάθε φορά φθείρει ένα μέρος των πνευμόνων, μέχρι του σημείου που οι πνεύμονες καταστρέφονται ολοσχερώς.

Μπορείτε να βρείτε ποιες τεχνικές προπαγάνδας έχουν χρησιμοποιηθεί;



Συσχετισμός

Κim Kardashian

Sketchers

Αποκλεισμός

ΜAYBELLINE

Too good to be true: This Maybelline advert starring Ciara... was one of the adverts banned over its use of the airbrush.

?

Ποιες τεχνικές προπαγάνδας έχουν χρησιμοποιηθεί;

OMG!
Where did you buy that maxi?

Γλώσσα νέων

iPhone 11

Loving it is easy.
That's why so many people do.

Learn more.

Μιμητισμός

- ⇒ **Sketchers** - Η εικόνα έχει χρησιμοποιηθεί εδώ υποδηλώνοντας ότι μια διασημότητα χρησιμοποίησε αυτό το προϊόν.
- ⇒ **Maybelline** – Από αυτή τη φωτογραφία έχουν αφαιρεθεί όλα τα ψεγάδια από το πρόσωπο του μοντέλου αφήνοντας να εννοηθεί ότι το συγκεκριμένο προϊόν σε αυτό είναι τόσο αποτελεσματικό ώστε έχει συντελέσει σε αυτό.
- ⇒ **Boohoo** - Η γλώσσα νεολαίας / αργκό έχει χρησιμοποιηθεί εδώ υιοθετώντας τη φράση “Ω ΘΕΕ ΜΟΥ” (OMG).
- ⇒ **Apple** – Η προτροπή για μιμητισμό έχει χρησιμοποιηθεί εδώ καθώς υποστηρίζουν ότι πολλοί άλλοι αγαπούν το iPhone 11...γι’ αυτό θα πρέπει και εσείς να το αγαπήσετε.

Η προπαγάνδα δίνει την πλήρη εικόνα αυτού που συμβαίνει;

Η προπαγάνδα είναι προσεκτικά επιλεγμένες πληροφορίες και σας δίνει μόνο την εικόνα που θέλουν οι άλλοι να δείτε. Στο παράδειγμα με τα τσιγάρα πουθενά δεν αναφέρονται οι βλαβερές συνέπειες του καπνίσματος.

Γιατί το διαδίκτυο ευνοεί την παραπληροφόρηση; Γιατί η μετάδοση της είδησης γίνεται αστραπιαία, δεν υπάρχει έλεγχος - ο καθένας έχει πρόσβαση σε αυτό, ο καθένας έχει τη δυνατότητα να γράψει σε αυτό, υπάρχουν τεχνολογικά μέσα που βοηθούν στην εξαπάτηση (photoshop, deep fake videos κ.α).

Ποια είναι η διαφορά του λάθους και του ψέματος σε ένα δημοσίευμα;

Είτε ο συγγραφέας είναι επαγγελματίας δημοσιογράφος ή κάποιος που δημοσιεύει στην προσωπική του σελίδα στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, η δημοσίευση ψευδών ειδήσεων στο διαδίκτυο ή στα παραδοσιακά μέσα μαζικής ενημέρωσης είναι λάθος. Ωστόσο, η αναγνώριση του σκόπιμου ψέματος δεν είναι τόσο απλή όπως φαίνεται.

Υπάρχουν πολλά είδη ψέματος:

- ⇒ **Κακόβουλα ψέματα:** Κάποιος μεταδίδει εν γνώσει του ένα ψεύδος.
- ⇒ **Εν μέρει ψέματα:** Κάποιος χρησιμοποιεί ένα γεγονός για να κάνει αδικαιολόγητες υποθέσεις. Το θεμελιώδες γεγονός είναι αλήθεια, αλλά οι υπόλοιπες πληροφορίες είναι ψευδείς.
- ⇒ **Ψέματα λόγω παράλειψης:** Κάποιος ξέρει για τα σχετικά γεγονότα και επιλέγει να τα αφήσει έξω από μια είδηση για να επηρεάσει το κοινό με έναν συγκεκριμένο τρόπο. Οι αρθρογράφοι αποφασίζουν για την είδηση που θα καλύψουν και τα γεγονότα που θα επισημάνουν σε ένα περιορισμένο αριθμό σελίδων ή ραδιοτηλεοπτικό χρόνο που τους δίδεται, αλλά αυτές οι αποφάσεις βασίζονται σε αυτά που θεωρούν εκείνοι σημαντικά για το κοινό. Τα λάθη δεν είναι το ίδιο με τα ψέματα. Αν κάποιος μεταδώσει λάθος πληροφορίες ασυνείδητα, πρέπει να είναι διατεθειμένος να διορθώσει το λάθος του μόλις ανακαλυφθεί. Όλα βασίζονται στην πρόθεση του αρθρογράφου.

Ποιες είναι οι επιπτώσεις και οι κίνδυνοι διάδοσης ψευδών ειδήσεων μέσω του διαδικτύου;

Η πρώτη από τις πιο επιβλαβείς επιπτώσεις των ψευδών ειδήσεων είναι νομικής φύσης, κι έχει να κάνει με τις πιθανές προσβολές των δικαιωμάτων στην πληροφόρηση και την έκφραση. Τα δικαιώματα αυτά είναι θεσπισμένα στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, ή ΕΣΔΑ (άρθρο 10), και συνταγματικά κατοχυρωμένα στην Ελλάδα υπό των άρθρων 5 Α και 14 αντίστοιχα. Με βάση αυτές τις διατάξεις, κάθε Έλληνας πολίτης πρέπει να μπορεί να πληροφορείται και να εκφράζεται, χωρίς περιορισμούς (εκτός αν συντρέχουν εξαιρέσεις). Οι επιπτώσεις των ψευδών

ειδήσεων, υπό νομικό, αρχικά πρίσμα, φαίνεται πως μπορεί να είναι πολυσήμαντες: οι ειδήσεις αυτές παραπληροφορούν τον πολίτη, με συνεπακόλουθη παραβίαση των θεμελιωδών του δικαιωμάτων. Εκ πρώτης όψεως, επομένως, η διάδοση τέτοιου είδους ειδήσεων είναι συνταγματικά απαγορευμένη στην Ελλάδα. Η απαγόρευση αυτή εφαρμόζεται σε ειδήσεις διαδιδόμενες με κάθε μέσο, συμπεριλαμβανομένου του διαδικτύου. (πηγή: [Homo Digitalis.gr](http://HomoDigitalis.gr))

Όταν οι ψευδείς ειδήσεις αναφέρονται σε άτομα ή οργανισμούς, μπορούν να προκαλέσουν ζημιά σε αυτούς, με τη μορφή συκοφαντίας, προκαταλήψεων, μίσους, αλλά και θετικών αισθημάτων, χωρίς αυτά να βασίζονται σε αληθή γεγονότα.



Δείτε τα παρακάτω παραδείγματα και χωρίς να χρησιμοποιήσετε κάποιο εργαλείο προσπαθήστε να διαπιστώσετε αν η φωτογραφία είναι προϊόν photoshop ή όχι. Δικαιολογήστε τις απαντήσεις σας.

Ορισμένα οπτικά χαρακτηριστικά είναι δύσκολο να αναπαραχθούν με επιτυχία και μαρτυρούν ξεκάθαρα την αλλοίωση της φωτογραφίας.



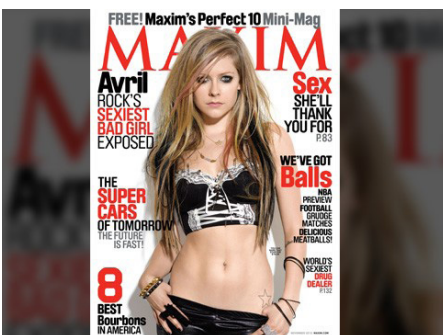
Για παράδειγμα στην εικόνα αριστερά είναι ξεκάθαρο ότι η πόρτα στο παρασκήνιο είναι εξωπραγματικά στραβή εξαιτίας της επεξεργασίας που έχει γίνει στο μυ του χεριού του εικονιζόμενου.



Η τροποποίηση μιας φωτογραφίας προκαλεί συχνά ψηφιακή παραμόρφωση. Εάν η παραμόρφωση αυτή έχει τη μορφή pixelation ή απλώς ατελούς χρωματισμού, μπορεί να είναι ένας καλός δείκτης της εγκυρότητας της φωτογραφίας. Σημεία στρέβλωσης είναι ένα ενδεικτικό σημάδι ότι έχει αλλοίξει η εικόνα, ειδικά αν η φωτογραφία είναι κατά τα άλλα καθαρή.



Ένας άλλος τρόπος για να εντοπίσετε αν μια φωτογραφία έχει επεξεργαστεί είναι να εξετάσετε τον τρόπο αλληλεπίδρασης του φωτός με τα αντικείμενα της φωτογραφίας. Πολλές φορές οι σκιές και τα σκιερά στοιχεία φαίνεται να παραβιάζουν τους νόμους της φυσικής, ειδικά όταν ένα θέμα έχει αφαιρεθεί ή προστεθεί σε μια φωτογραφία. Ένα αντικείμενο που δεν ρίχνει σκιά είναι ένα συνηθισμένο λάθος. Στην προκειμένη περίπτωση λείπει η σκιά του βράχου.



Ένας άλλος σχετικά εύκολος τρόπος να διαπιστώσετε ότι μια φωτογραφία έχει επεξεργαστεί είναι να βρείτε λάθη που τείνουν να κρύβονται με μια πρώτη ματιά. Στο παράδειγμα που ακολουθεί υπάρχει παραμόρφωση στο χέρι της εικονιζόμενης.

Ελάτε να γίνουμε ντετέκτιβ!

Μπορείτε να αιτιολογήσετε γιατί είναι ψευδή τα παρακάτω δημοσιεύματα;
Ποιος είναι ο «κρυμμένος» στόχος της παραπληροφόρησης;
Δείτε τις προτεινόμενες απαντήσεις.





ΠΡΟΣΟΧΗ! Εντοπίστηκε αράχνη δολοφόνος στην Ελλάδα (pics)

Τι ισχύει;

Η «είδηση» για αράχνες – δολοφόνους, είναι ένας μύθος που αναπαράγεται εδώ και χρόνια ανά διαστήματα με μόνη μεταβλητή τη τοποθεσία, η οποία αλλάζει ανάλογα με την ιστοσελίδα που κάνει τον ισχυρισμό.

Το είδος Camel Spider (Solifugae) αν και μοιάζει με αράχνη, στη πραγματικότητα συγγενεύει περισσότερο με τους σκορπιούς. Δεν έχουν δηλητήριο και δεν αποτελούν κίνδυνο για τον άνθρωπο. Επειδή όμως διαθέτουν σχετικά ισχυρούς σιαγόνες, μπορούν να προκαλέσουν επώδυνο δάγκωμα, μόνο εφόσον νιώσουν κίνδυνο και καθαρά για αμυντικό σκοπό.

Ακόμη λοιπόν και εάν μια Camel Spider βρισκόταν στα Τρίκαλα με κάποιο τρόπο, δεν θα υπήρχε λόγος ανησυχίας καθώς δε θα μπορούσε να σκοτώσει άνθρωπο.

Η φωτογραφία του δημοσιεύματος δεν έχει καμία σχέση με την Camel Spider, είναι ένα πλαστικό παιχνίδι από τη ταινία Alien το οποίο χρησιμοποιήθηκε ως φάρσα. Πηγή: ellinika.hoaxes

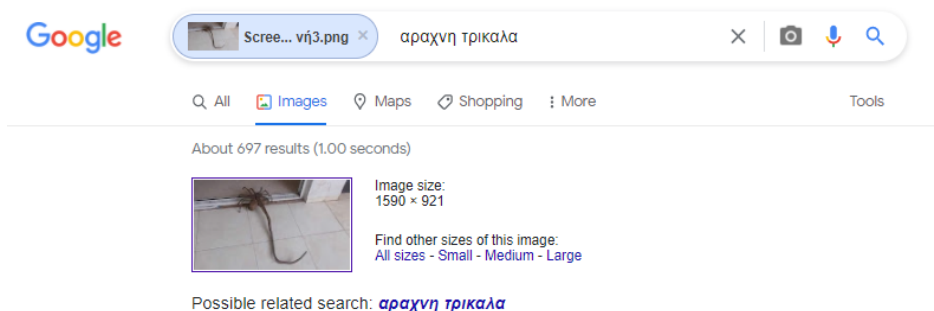
Άλλα στοιχεία που “δείχνουν” ψεύτικο δημοσίευμα:

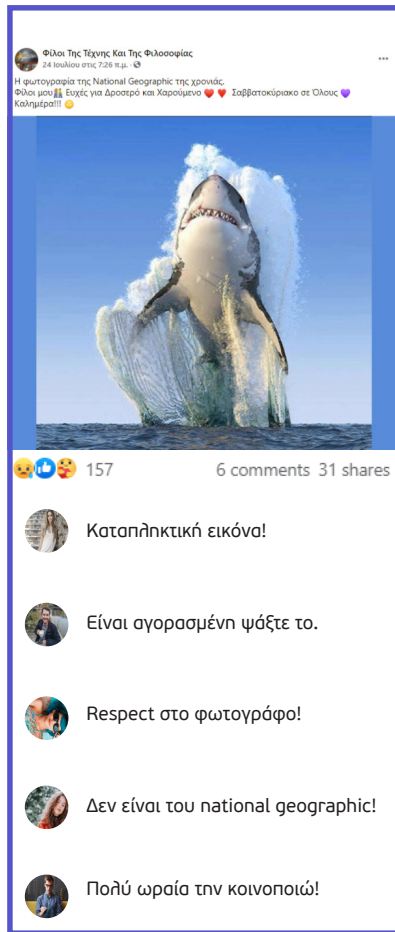
Υπερβολικός τίτλος - χρήση της λέξης ΠΡΟΣΟΧΗ! με κεφαλαία γράμματα και θαυμαστικό.

Παρότρυνση για κοινοποίηση στα κοινωνικά δίκτυα.

Ανυπόγραφο δημοσίευμα - γενικοί ισχυρισμοί - απουσία πηγής και ημερομηνίας δημοσίευσης.

Αν αναζητήσει κανείς τη φωτογραφία στο google image search θα διαπιστώσει ότι πρόκειται για ψευδή είδηση.





Τι ισχύει;

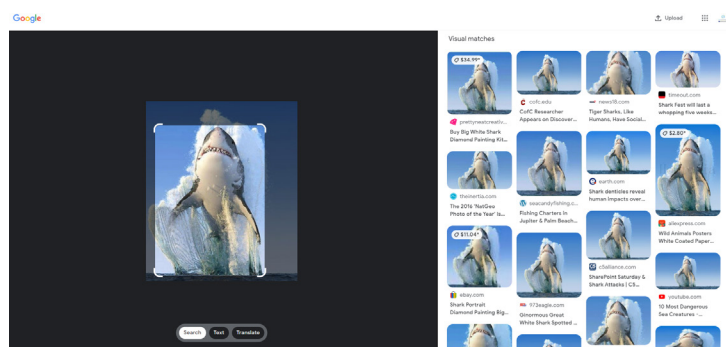
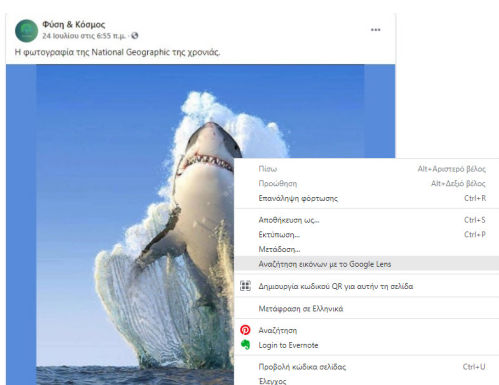
Η υπό εξέταση εικόνα δεν έχει κερδίσει κάποιο βραβείο από το National Geographic. Πρόκειται για εικόνα που δημιουργήθηκε από τον Aleksei Kravtsov, ο οποίος διατηρεί λογαριασμό στο Shutterstock, με το ψευδώνυμο Alexyz3d και στο οποίο δηλώνεται ως σχεδιαστής τρισδιάστατων εικόνων (3D artist).

Πηγή: [ellinika hoaxes](http://ellinika.hoaxes)

Άλλα στοιχεία που “δείχνουν” ψεύτικο δημοσίευμα:

Τα σχόλια κάτω από το δημοσίευμα πρέπει να μας υποψιάσουν.

Αν αναζητήσει κανείς τη φωτογραφία στο google lens θα διαπιστώσει ότι πρόκειται για φωτογραφία που δεν ανήκει στο National Geographic.



Pope Francis Shocks World, Endorses Donald Trump for President, Releases Statement

TOPICS: Pope Francis Endorses Donald Trump




photo by Jeffrey Bruno / CC BY-SA 2.0 / cropped & photo by Gage Skidmore / CC BY-SA 5.0 / cropped

Share:  97.6k

VATICAN CITY – News outlets around the world are reporting on the news that Pope Francis has made the unprecedented decision to endorse a US presidential candidate. His statement in support of Donald Trump was released from the Vatican this evening:

Συμφωνα με το δημοσίευμα που κυκλοφόρησε το 2016 ο Πάπας Φραγκίσκος έκανε μια άνευ προηγουμένου δήλωση στήριξης υπέρ του Ντόναλντ Τραμπ για πρόεδρο.

Αν κανείς αναζητήσει την είδηση στο google πολύ εύκολα θα διαπιστώσει ότι πρόκειται για ψευδή είδηση, η οποία αρχικά δημοσιεύθηκε σε σατυρική ιστοσελίδα και σε σύντομο χρονικό διάστημα έγινε viral.


 Pope Francis Shocks World, Endorses Donald Trump for President

Όλα Εικόνες Ειδήσεις Βίντεο Αγορές Περισσότερα Εργαλεία

Περίπου 1.390.000 αποτελέσματα (0,76 δευτερόλεπτα)

<https://www.cnn.com> > r... > Μετάφραση αυτής της σελίδας
Read all about it: The biggest fake news stories of 2016 - CNN
 30 Δεκ 2016 — ... so too were apparently genuine stories that Pope Francis had endorsed Donald Trump and Hillary Clinton sold weapons to ISIS.

<https://www.nbcnews.com> > ... > Μετάφραση αυτής της σελίδας
'Fake news' went viral in 2016. This expert studied who clicked.
 14 Ιαν 2018 — Fake news sites became a viral phenomenon in 2016, but did they sway the election? NBC News talked to a professor who co-authored a major ...

<https://hwb.gov.wales> > api > resources > launch > PDF
Fake News - Hwb
 Pope Francis Shocks World, Endorses. Donald Trump for President! The Pope himself fell victim to a fake news story, which falsely reported his.

<https://www.science.org> > ... > Μετάφραση αυτής της σελίδας
Majority of Americans were not exposed to 'fake news' in 2016 ...
 ... U.S. presidential election, a website calling itself "WTO5 News" posted the headline "Pope Francis shocks world, endorses Donald Trump for president.

<https://nau.edu> > uploads > sites > 2018/07 > 12-0... > PDF
The Real Story Behind Fake News - Northern Arizona University
 Headlines like "Pope Francis Shocks World, Endorses Trump for President" have received millions of clicks, likes, shares, and comments on Facebook.

<https://www.facebook.com> > ... > Μετάφραση αυτής της σελίδας
CNBC - "Pope Francis shocks world, endorses Donald Trump..."
 Omg, for a second I thought the Pope really endorsed him.. 5 yrs Report. Tony Burzio, profile picture. Tony Burzio. The joke was the Nobel Prize winner ...

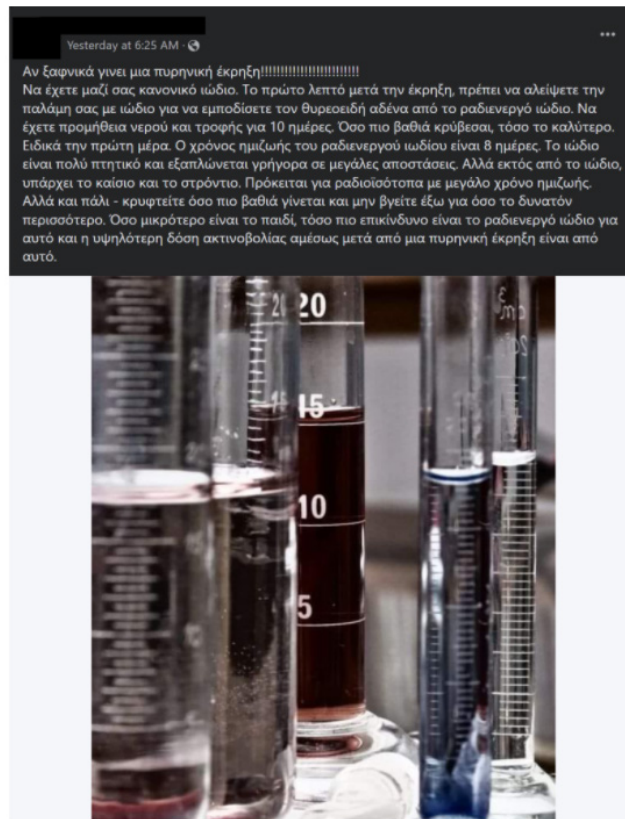


ΚΑΤΑΠΛΗΚΤΙΚΟ! Αυτό το προϊόν κάνει θαύματα!

Ένα προϊόν που πρέπει να αποκτήσετε χωρίς δεύτερη σκέψη αν θέλετε να γλιτώσετε μια και καλή από τα περιττά κιλά. Όλο το σύστημα αδυνατίσματος σε τιμή ευκαιρίας μόλις στα 170 ευρώ για λίγες μόνο ημέρες. Μην χάσετε αυτή την ευκαιρία. Κάντε την παραγγελία σας **ΕΔΩ**

Ένας από τους λόγους ύπαρξης των ψευδών ειδήσεων είναι η προώθηση προϊόντων με σκοπό το κέρδος. Στο συγκεκριμένο παράδειγμα η φωτογραφία φαίνεται καθαρά ότι είναι προϊόν photoshop. Επίσης το να χάσει κανείς τόσα κιλά σε διάστημα τριών εβδομάδων θα ήταν εκτός από σχεδόν αδύνατον και επικίνδυνο για την υγεία. Υπάρχει υπερβολή στον τίτλο του δημοσιεύματος.

Μέσα στο κείμενο του δημοσιεύματος διακρίνει κανείς τη χρήση σκοτεινών μοτίβων (dark patterns) στη φράση "σε τιμή ευκαιρίας μόλις στα 170 ευρώ για λίγες μόνο ημέρες". Τα σκοτεινά μοτίβα είναι κόλπα που χρησιμοποιούνται σε ιστότοπους και εφαρμογές που προτρέπουν τους χρήστες να αγοράσουν ή να εγγραφούν σε κάτι επειδή τους παρουσιάζεται ως ευκαιρία.



Κατά τη διάρκεια του πολέμου μεταξύ Ρωσίας και Ουκρανίας και υπό το φόβο μίας πυρηνικής έκρηξης, υπήρξαν δημοσίευμα και αναρτήσεις στα κοινωνικά δίκτυα που προέτρεπαν τους πολίτες να εφοδιαστούν με χάπια ιωδιούχου καλίου για να προστατευτούν από πιθανή έκθεση σε ραδιενέργεια. Ωστόσο, ο εν λόγω ισχυρισμός αποτελεί διαστρέβλωση των πραγματικών επιστημονικών δεδομένων.

Αν κανείς αναζητήσει περισσότερες πληροφορίες σε ιατρικά συγγράμματα θα διαπιστώσει ότι τα χάπια ιωδιούχου καλίου προστατεύουν υπό προϋποθέσεις μόνο τον θυρεοειδή αδένά από το ραδιενεργό ιώδιο και κανένα άλλο μέρος του σώματος.

Το δημοσίευμα περιέχει μίξη γεγονότων και παραποιήσεων.

Πηγή: [ellinika hoaxes](http://ellinika.hoaxes)

Πόλεμος στην Ουκρανία: Αερομαχίες ανάμεσα σε μαχητικό MiG-29 και Su-35

ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΔΙΕΘΝΗ ΡΟΗ ΕΙΔΗΣΕΩΝ 25/02, 1:40 μμ | Upd: | 4 ώρες πριν

Σύνταξη Γεωργία Παμπούχδου



Νέο βίντεο με αερομαχίες ανάμεσα σε **ρωσικά και ουκρανικά μαχητικά αεροσκάφη** αναρτήθηκε στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης. Νικτής στη συγκεκριμένη αερομαχία βγήκε το ουκρανικό αεροσκάφος τύπου MiG-29, το οποίο μετά από εντυπωσιακές αερομαχίες φαίνεται να καταρρίπτει το ρωσικό Su-35.

ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΝΕΑ



Επιστημονική Υπηρεσία Βουλής: Η οδηγία για την ψηφιακή πλατφόρμα καθιερώνει τεκμήριο εξαρτημένης εργασίας



Ο Πύργος του Άιφελ θα φωτιστεί στα χρώματα της Ουκρανίας



Μήνυμα Πούτιν στον στρατό της Ουκρανίας: Καταθέστε τα όπλα



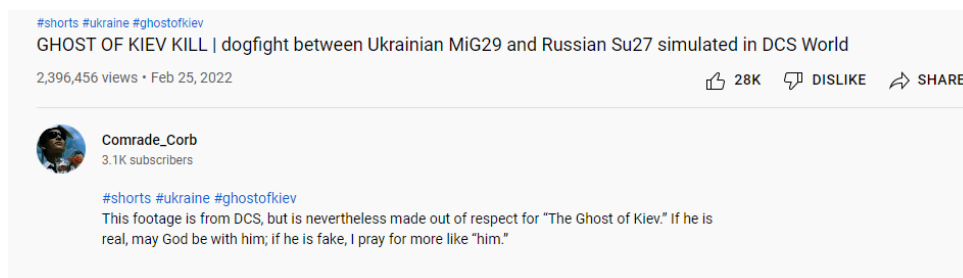
Πόλεμος στην Ουκρανία – Ανάλυση: Γιατί θα περιοριστούν οι οικονομικές επιπτώσεις της

Σε ιστοσελίδες ενημέρωσης και ιστολόγια εντοπίζουμε βίντεο το οποίο, σύμφωνα με τα δημοσιεύματα, δείχνει αερομαχίες μεταξύ ρωσικών και ουκρανικών μαχητικών αεροσκαφών. Ωστόσο, το εν λόγω βίντεο προέρχεται από πρόγραμμα προσομοίωσης μάχης.

Τι ισχύει;

Σύμφωνα με τα δημοσιεύματα, το επίμαχο βίντεο δείχνει την κατάρριψη ενός ρωσικού αεροσκάφους από ένα ουκρανικό αεροσκάφος.

Το ίδιο βίντεο εντοπίζεται στο YouTube και δημοσιεύθηκε 25 Φεβρουαρίου και ώρα 04:40:56 (UTC). Η ώρα δημοσίευσης του βίντεο αντιστοιχεί στις 6:40πμ (UTC+2), αρκετές ώρες πριν την είσοδο των ρωσικών στρατευμάτων στην Ουκρανία.

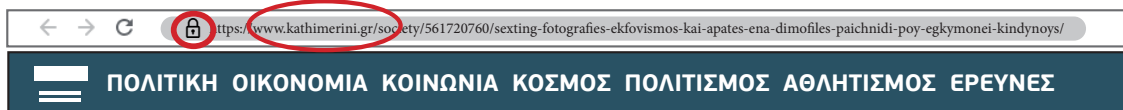


Σύμφωνα με την περιγραφή του βίντεο στο [YouTube](#), δεν πρόκειται για πραγματικά πλήηνα, αλλά φτιάχτηκε με το πρόγραμμα προσομοίωσης μάχης Digital Combat Simulator World (DCS) προς τιμήν ενός ουκρανού πιλότου, στον οποίο έχει αποδοθεί το ψευδώνυμο "The Ghost of Kyiv".

Πηγή: [ellinika hoaxes](#)

Πρόκειται για ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα προπαγάνδας.

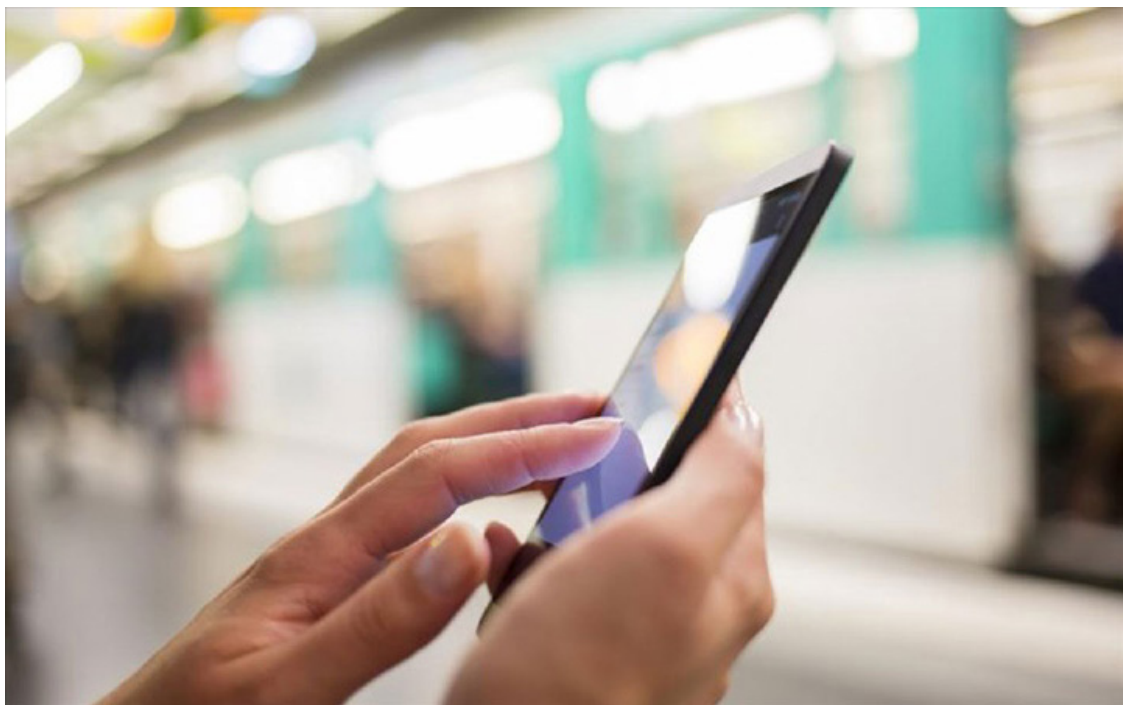
Παράδειγμα αξιόπιστου δημοσιεύματος



ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Sexting: Φωτογραφίες, εκφοβισμός και απάτες – Ένα δημοφιλές «παιχνίδι» που εγκυμονεί κινδύνους

Δημοφιλές «παιχνίδι» παραμένει το sexting ανάμεσα στους εφήβους, παρά τις προειδοποιήσεις των ειδικών για τους κινδύνους που εγκυμονεί.



Φωτ. Shutterstock

Λίνα Γιάνναρου
16.02.2022 • 20:52

Δημοφιλές «παιχνίδι» παραμένει το ανάμεσα στους εφήβους, παρά τις προειδοποιήσεις των ειδικών για τους κινδύνους που εγκυμονεί. Σύμφωνα με έρευνα που πραγματοποιήσε **ο Ελληνικό Κέντρο Ασφαλούς Διαδικτύου του ΙΤΕ** σε δείγμα 5.000 μαθητών ηλικίας 12-18 ετών, ένα στα τέσσερα παιδιά δηλώνει ότι έχει λάβει προσωπικές φωτογραφίες άλλων, ενώ το 6% παραδέχεται ότι έχει στείλει προσωπικές φωτογραφίες. Τα περισσότερα παιδιά άλλωστε (53%) δηλώνουν ότι η διαδικτυακή τους φήμη δεν είναι κάτι που τους απασχολεί.

Μολονότι τα παιδιά θεωρούν την αποκάλυψη των προσωπικών δεδομένων τους και την επαφή με αγνώστους τους δύο μεγαλύτερους κινδύνους στο Διαδίκτυο, το 59% έχει συνομιλήσει με αγνώστους online, ενώ το 46% έχει κάνει φίλους μέσω σόσιαλ μίντια ή διαδικτυακών παιχνιδιών. Ένα στα τέσσερα παιδιά δηλώνει ότι κάποια στιγμή στο Διαδίκτυο κάποιος το προσέγγισε με κακόβουλο σκοπό. Από αυτά, το 13% έπιασε κουβέντα μαζί του για να δει τις προθέσεις του. Τα περισσότερα ωστόσο, το 57%, τον μπλοκάραν. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της έρευνας, τα παιδιά και οι νέοι φαίνεται ότι ενώ δεν διστάζουν να μπλοκάρουν κάποιον ή κάτι που τους έχει αναστατώσει στο Διαδίκτυο, δεν προχωρούν τόσο εύκολα σε καταγγελία (report). Στη σχετική ερώτηση, ενώ το 71% έχει μπλοκάρει στο Ιντερνετ, μόνο το 46% έχει καταφύγει στο εργαλείο του report.

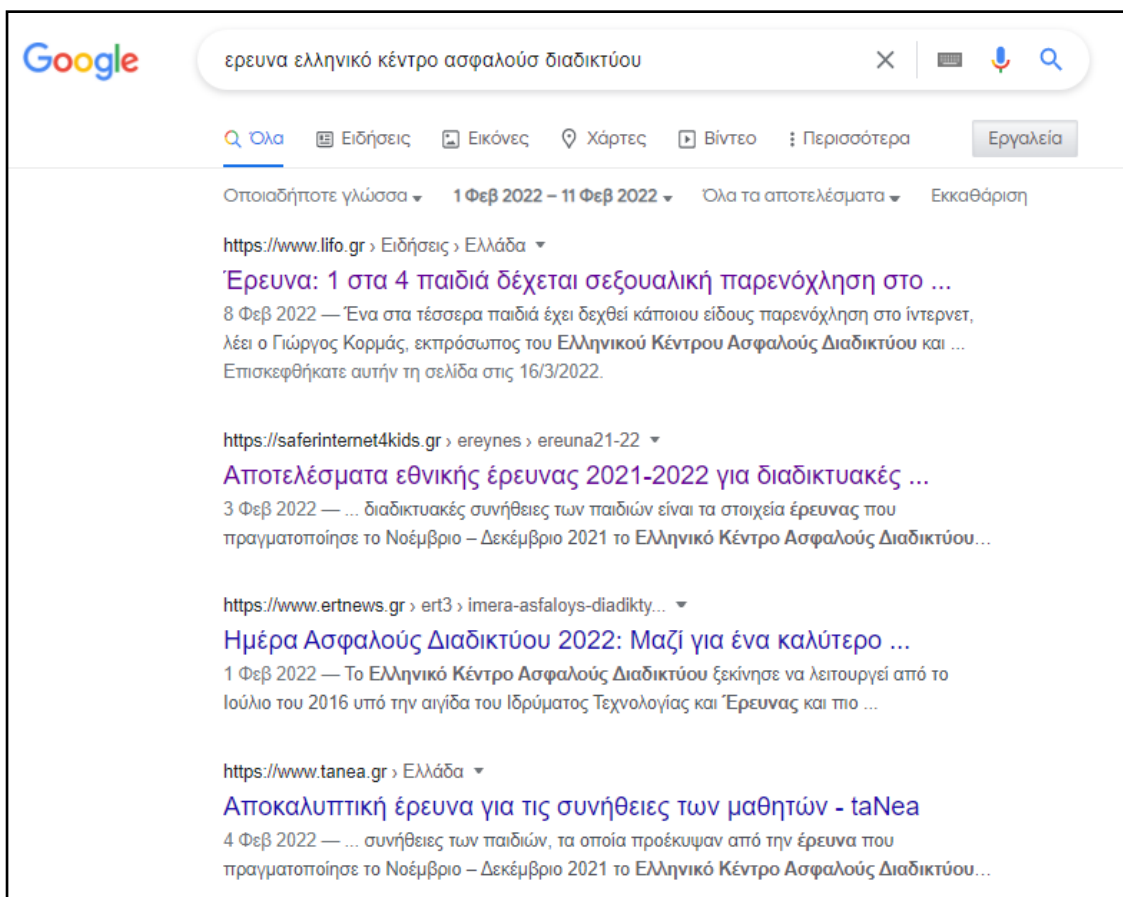
#διαδίκτυο #ιντερνετ #παιδιά #sex



Ακολουθήστε την «Κ» στο Google News

Πως καταλαβαίνουμε ότι το συγκεκριμένο δημοσίευμα είναι έγκυρο;

- ⇒ Προέρχεται από αξιόπιστη πηγή (επίσημο ειδησεογραφικό site - Καθημερινή).
- ⇒ Η αξιοπιστία της ιστοσελίδας επιβεβαιώνεται και από την ύπαρξη του μικρού λουκέτου στην αρχή του url.
- ⇒ Το δημοσίευμα φέρει την υπογραφή του δημοσιογράφου.
- ⇒ Αναγράφεται η ημερομηνία και ώρα δημοσίευσης.
- ⇒ Γίνεται αναφορά προέλευσης της φωτογραφίας (shutterstock).
- ⇒ Αναφέρεται αναλυτικά τα στοιχεία της έρευνας και ο οργανισμός που τη διεξήγαγε.
- ⇒ Σύνδεσμος παραπέμπει στην επίσημη σελίδα δημοσίευσης της έρευνας.
- ⇒ Εάν κανείς ψάξει στο διαδίκτυο για την έρευνα κάνει εύκολα διαστάυρωση στοιχείων, καθώς και άλλες αξιόπιστες ιστολίδες την έχουν αναπαράγει.



Μη αξιόπιστες ιστοσελίδες

Μπορείτε να δικαιολογήσετε γιατί η παρακάτω ιστοσελίδα δεν φαίνεται αξιόπιστη;



Πως μπορούμε να καταλάβουμε ότι πρόκειται για μη αξιόπιστη ιστοσελίδα;

- ➡ Παρατηρώντας το σχεδιασμό της βλέπουμε ότι δεν πρόκειται για μια επαγγελματική ιστοσελίδα.
- ➡ Δεν υπάρχουν βασικά στοιχεία όπως το about us ή η επικοινωνία στο κάτω μέρος της σελίδας.
- ➡ Το όνομα της ιστοσελίδα πρέπει να μας υποψιάσει (Gepeto).
- ➡ Το url της ιστοσελίδας δεν ανήκει στα αξιόπιστα (.gr, .com., .gov κ.τ.λ.)
- ➡ Δεν υπάρχει το χαρακτηριστικό λουκετάκι ασφάλειας στην αρχή του url.
- ➡ Παραπέμπει τον αναγνώστη να δώσει χρηματικό ποσό ως χορηγία στην ιστοσελίδα (donate now).
- ➡ Το άρθρο που φιλοξενείται είναι άρθρο γνώμης και όχι δημοσιογραφικό.
- ➡ Δεν υπάρχει ταυτότητα του δημοσιογράφου ούτε η ημερομηνία δημοσίευσης.
- ➡ Υπάρχουν ορθογραφικά λάθη (μεταλλάξεων, μεταλλαγμένων).
- ➡ Έντονη προτροπή για αναδημοσίευση.
- ➡ Ζητά προσωπικά στοιχεία του αναγνώστη χωρίς να εξηγεί το που και το πως θα χρησιμοποιηθούν.

Πιστεύεις ό,τι βλέπεις στα social media;

Παρά το γεγονός ότι δεν εντάσσεται αμιγώς στην κατηγορία των Fake news η ενότητα αυτή συμπεριλαμβάνεται στο παρόν εγχειρίδιο καθώς έχει παρατηρηθεί ότι τα παιδιά και οι νέοι επηρεάζονται πολύ από όσα βλέπουν στα κοινωνικά δίκτυα. Τέλειες εικόνες προσώπων τέλειες εικόνες σωμάτων και τέλειες ζωές στα κοινωνικά δίκτυα πολλές φορές γίνονται η αιτία παιδιά και νέοι να χάνουν την αυτοπεποίθησή τους, να αποκτούν μια διαστρεβλωμένη εικόνα για το σώμα τους και να οδηγούνται σε διατροφικές διαταραχές και καταθλιπτική συμπεριφορά.

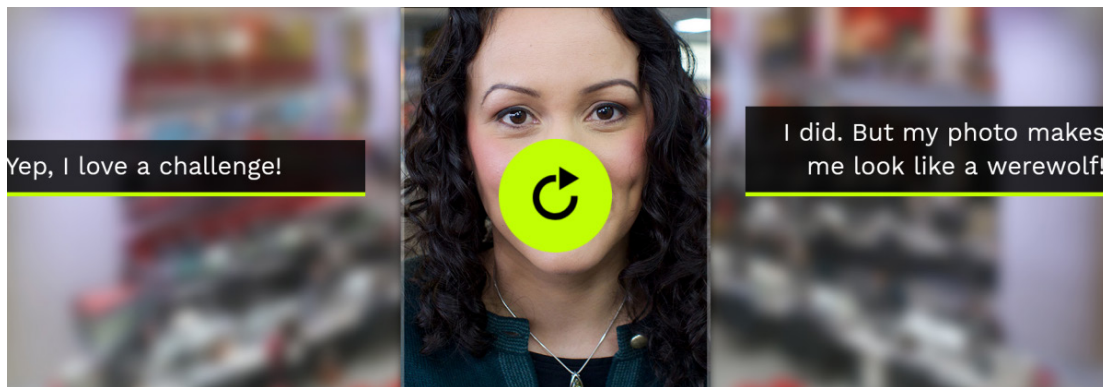
Ο στόχος είναι να συνειδητοποιήσουν μέσα από τα παραδείγματα ότι πολλές φορές αυτό που βλέπουν δεν ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα αλλά είτε είναι δημιούργημα κάποιου εργαλείου είτε ο χρήστης προβάλλει μια μόνο πτυχή της ζωής του ή μια συγκεκριμένη ιδεατή εικόνα (παράδειγμα 4&5).

Επιπρόσθετα με τα παραδείγματα, το βίντεο και το κουίζ που προτείνεται μπορείτε να δείτε με τους μαθητές το σχετικό [φυλλάδιο](#) ή να εμβαθύνεται ακόμα περισσότερο στο θέμα μέσα από το [σχέδιο μαθήματος](#) για την εικόνα του σώματός μας στο διαδίκτυο.



Παιχνίδια που βοηθούν τους νέους να εξοικειωθούν με την αναγνώριση των ψευδών ειδήσεων

BBC iReporter



Πρόκειται για ένα παιχνίδι που δημιούργησε το BBC (<https://www.bbc.co.uk/news/resources/idt-8760dd58-84f9-4c98-ade2-590562670096>) που εκπαιδεύει τους νέους από 11 ως 18 ετών, ώστε να εντοπίζουν τις ψευδείς ειδήσεις, τις υπερβολές και τις θεωρίες συνωμοσίας.

Οι παίκτες αναλαμβάνουν ενεργό ρόλο στο newsroom του BBC και καλούνται να αποφασίσουν ποιες πηγές, ποια σχόλια, ποιες δηλώσεις, ποιες αναρτήσεις και ποιες φωτογραφίες θα εμπιστευτούν για να διαμορφώσουν την παραγωγή ειδήσεων της ημέρας.

Fakey

How to Play

This game aims to teach media literacy and study how people interact with misinformation.

You will see a simulated news feed with articles like the one below. Some coming from legitimate news sources. And some from sites that typically publish false or misleading reports, clickbait headlines, conspiracy theories, junk science, and other types of misinformation.



BREAKING NEWS: Shark found in New York Subway!

Share

Like

Fact-Check

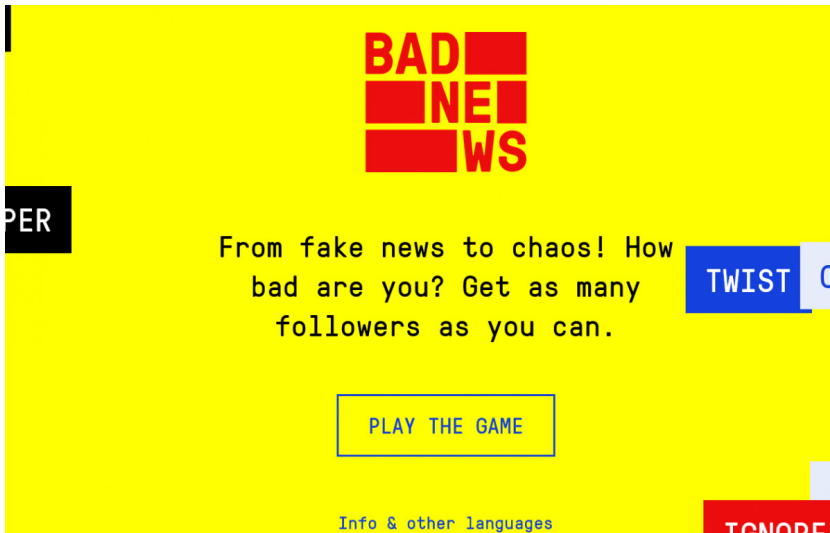
Hint

Skip

Your goal is to support a healthy social media experience by promoting information from reliable sources and not from low credibility sources.

Στο Fakey (<https://fakey.iuni.iu.edu/>) ο στόχος για τον παίκτη είναι να εκτεθεί σε μια σειρά από πληροφορίες και να επιλέξει τι θα τις κάνει: θα τις αναπαράγει, θα κάνει ένα απλό Like ή θα προσπαθήσει να τις διασταυρώσει. Όσο περισσότερες είναι οι αξιόπιστες πληροφορίες που διαμοιράζεται ένας παίκτης τόσο περισσότερους πόντους κερδίζει.

BAD NEWS

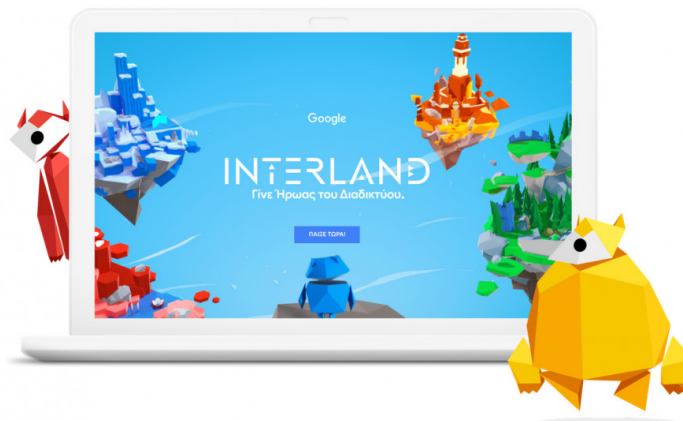


Το παιχνίδι Bad News (<https://getbadnews.com/#intro>) ζητά από τους παίκτες να δημιουργούν και να διαδίδουν ψεύτικες ειδήσεις, αυξάνοντας διαρκώς τους ακολούθους τους. Χάνει όποιος απογοητεύσει τους ακολούθους του, δηλαδή όποιος γίνει αντιληπτό ότι λέει ψέματα. Απευθύνεται σε παιδιά άνω των 8 ετών.

Interland: Reality River

ΕΡΓΑΛΕΙΑ & ΠΟΡΟΙ

Παίξε με ασφάλεια.
Μάθε με ασφάλεια.
Μείνε ασφαλής.



Το Ίντερλαντ (https://beinternetawesome.withgoogle.com/el_gr/interland) είναι ένα συναρπαστικό διαδικτυακό παιχνίδι που κάνει την εκμάθηση της ψηφιακής ασφάλειας και της ψηφιακής ιθαγένειας διαδραστική και διασκεδαστική – όπως ακριβώς είναι και το ίδιο το διαδίκτυο. Παίζοντας, τα μικρά παιδιά βοηθούν άλλους Ίντερναύτες να καταπολεμήσουν κακότροπους χάκερ, ηλεκτρονικούς ψαράδες, υπερκοινοποιοιτές και εκφοβιστές, εξασκώντας τις δεξιότητες που χρειάζονται για να είναι σωστοί πολίτες του ψηφιακού κόσμου.

Ο παίκτης στο Reality river, ταξιδεύει κατά μήκος ενός ποταμού και έρχεται αντιμέτωπος με έναν υποκλοπέα ψηφιακών στοιχείων, τον οποίο μπορεί να προσπεράσει μόνο αν απαντήσει σωστά σε μια σειρά από ερωτήσεις.



Δράση Ενημέρωσης και Επαγρύπνησης
Ελληνικού Κέντρου Ασφαλούς Διαδικτύου



Γραμμή Βοηθείας 210 6007686 για υποστήριξη και
συμβουλές για θέματα που σχετίζονται με τη χρήση
του Διαδικτύου, του κινητού τηλεφώνου και των
ηλεκτρονικών παιχνιδιών



Ανοικτή Γραμμή Καταγγελιών
για το παράνομο περιεχόμενο στο Διαδίκτυο



Συγχρηματοδοτείται από
την Ευρωπαϊκή Ένωση